

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ЗМІСТ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ

THE INSTITUTIONAL CONTENT OF THE MODERN MECHANISM OF NATIONAL STABILITY

Зростання гібридних загроз, зокрема в умовах тривалої повномасштабної війни проти України, актуалізує проблему формування дієвих механізмів національної стійкості. Інституційна спроможність держави та адаптивність її структур до нових викликів є ключовими елементами, які визначають здатність країни забезпечувати національну безпеку, ефективно реагувати на кризи та зберігати стабільність. Вивчення кращих світових практик та їх адаптація до українських реалій має визначальне значення для вдосконалення механізмів стійкості.

Основна мета дослідження – аналіз сучасних інституціональних підходів до формування національної стійкості та світового досвіду в цій сфері та визначення перспектив підвищення ефективності й адаптивності українських інституцій.

У роботі використано системний та порівняльний підходи, які дозволяють оцінити комплексність національних механізмів стійкості. Застосовано методи аналізу документів, що включають вивчення стратегій національної безпеки різних країн, та експертного оцінювання для визначення ключових напрямів удосконалення українських механізмів.

У дослідженні доведено важливість системного підходу до формування національної стійкості, що включає ідентифікацію загроз, посилення координаційних функцій держави, інтеграцію недержавних суб'єктів у безпекову систему та забезпечення безперервності управлінських процесів. Вивчено кращі практики Великої Британії, США та країн ЄС, що стосуються захисту критичної інфраструктури, кібербезпеки та формування інтегрованих комунікацій. Запропоновано низку практичних рекомендацій для вдосконалення національної стратегії України, зокрема щодо впровадження Національного реєстру загроз та розвитку механізмів взаємодії держави і суспільства.

У результаті роботи підтверджено необхідність постійного моніторингу та оновлення національної стратегії з урахуванням динаміки глобальних і регіональних викликів, а також наголошено на значущості наукового супроводу процесу формування національної стійкості.

Ключові слова: внутрішні та зовнішні загрози, сталий розвиток, національна без-

пека, безпекове середовище, громадянське суспільство.

The growth of hybrid threats, in particular in the context of the ongoing full-scale war against Ukraine, raises the issue of developing effective mechanisms of national resilience. The institutional capacity of the state and the adaptability of its structures to new challenges are key elements that determine the country's ability to ensure national security, respond effectively to crises and maintain stability. Studying the best international practices and adapting them to Ukrainian realities is crucial for improving resilience mechanisms.

The main purpose of the study is to analyse current institutional approaches to building national resilience and global experience in this area and to identify prospects for improving the efficiency and adaptability of Ukrainian institutions.

The study uses systemic and comparative approaches to assess the complexity of national resilience mechanisms. Methods of document analysis, including the study of national security strategies of different countries, and expert evaluation were used to identify key areas for improving Ukrainian mechanisms.

The study proves the importance of a systematic approach to building national resilience, including the identification of threats, strengthening the coordination functions of the state, integration of non-state actors into the security system and ensuring the continuity of management processes. The best practices of the United Kingdom, the United States and the EU countries in the areas of critical infrastructure protection, cybersecurity and integrated communications are studied. A number of practical recommendations are proposed to improve Ukraine's national strategy, including the introduction of the National Threat Register and the development of mechanisms for interaction between the state and society.

The study confirms the need for continuous monitoring and updating of the national strategy, taking into account the dynamics of global and regional challenges, and emphasises the importance of scientific support for the process of building national resilience.

Key words: internal and external threats, sustainable development, national security, security environment, civil society.

УДК 351:316.344.2(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.38.52>

Кравцов О.В.

к. хім.наук,
доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
ORCID ID: 0000-0002-8027-1796

Постановка проблеми. Сучасний світ характеризується щораз більшою нестабільністю, що зумовлює необхідність перегляду підходів до забезпечення національної стійкості. В умовах глобалізації, політичної поляризації, кліматичних змін та зростання ролі інформаційних технологій питання національної стійкості виходить на передній план як стратегічний пріоритет для більшості держав. Національна стійкість уже не може розглядатися лише

через призму економічних чи воєнних аспектів; вона набуває багатовимірного характеру, інтегруючи політичні, соціальні, екологічні, культурні й технологічні чинники.

Особливу увагу слід звернути на інституціональні механізми, які є фундаментом формування стійкості держави. Від їх ефективності залежить здатність суспільства протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам, адаптуватися до змін і забезпечувати розвиток у довго-

строковій перспективі. Водночас багато інституційних структур залишаються нездатними адекватно реагувати на сучасні виклики через бюрократизацію, корупцію, низький рівень інноваційності або недостатню адаптивність до швидких змін.

Тож виникає потреба в дослідженні сучасного механізму національної стійкості через призму його інституціонального змісту, що дозволить виявити ключові чинники, які впливають на його ефективність, та запропонувати шляхи вдосконалення цього механізму, враховуючи специфіку сучасного геополітичного і соціально-економічного контексту. У центрі уваги має бути питання щодо того, як держава може не лише зберігати стабільність у кризових ситуаціях, але й ефективно використовувати їх як можливості для трансформації та зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика національної стійкості набуває все більшого значення в умовах зростання сучасних загроз, зокрема гібридного характеру, що зумовлює активний науковий інтерес до цієї тематики. У наукових дослідженнях поняття «національна стійкість» розглядається через призму адаптаційних можливостей держави та суспільства, здатності до попередження, управління та мінімізації впливу загроз.

Так, у працях G. Masik [1] та S. Cetin, E. Turan, O. Hamsiogly [2] стійкість визначається як стратегічний підхід до управління кризами та викликами, де акцент зроблено на забезпеченні безперервності критичних функцій держави. Цей підхід підкреслює ключову роль інституціональних механізмів у формуванні стійкості.

У дослідженнях A. Khan [3] та A. Kuznyetsova [4] стійкість розглядається як здатність соціо-економічних систем до адаптації в умовах невизначеності та змін. Це відкриває перспективи для аналізу впливу інституцій на адаптивність і гнучкість, що є важливим для вдосконалення української системи стійкості.

Українські дослідники також активно працюють над концептом національної стійкості, підкреслюючи значення інституційної спроможності в ідентифікації та управлінні ризиками. Зокрема, О. П. Фоменко [5] та О. О. Резнікова [6] акцентують увагу на необхідності розроблення та впровадження Національного реєстру загроз як базового елемента забезпечення стійкості.

Взаємодію держави та громадянського суспільства як ключовий фактор забезпечення стійкості розглядає Н. В. Прямухіна [7]. Такий підхід корисний для обґрунтування нових фор-

матів співпраці між державою та громадянами в контексті національної безпеки.

Дослідження М. З. Масик, О. В. Клименко [8] зосереджено на ролі технологій у підвищенні стійкості, зокрема у сфері кібербезпеки та управління критичною інфраструктурою, що підкреслює важливість інноваційного підходу, який є актуальним для вдосконалення української системи.

Отже, огляд літератури свідчить, що інституціональний підхід до формування національної стійкості займає центральне місце в сучасних наукових дослідженнях. Різноманітність підходів, представлених у роботах різних авторів, формує ґрунтовну теоретичну базу для проведення цього дослідження. Це дозволяє сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів забезпечення стійкості України, зважаючи на передовий світовий досвід.

Мета статті – аналіз інституційного змісту сучасного механізму національної стійкості, визначення його ключових компонентів і принципів функціонування, а також розроблення рекомендацій щодо його вдосконалення з урахуванням актуальних викликів і глобальних тенденцій.

Завдання статті:

- розкрити сутність поняття національної стійкості в контексті сучасних інституціональних підходів;
- дослідити кращі світові практики у формуванні інституціональних механізмів національної стійкості;
- окреслити перспективи вдосконалення національного механізму стійкості шляхом підвищення ефективності інституцій та їх адаптивності до змін.

Виклад основного матеріалу. Поняття національної стійкості має багатогранний характер і відображає різні аспекти суспільного розвитку. У сучасній науковій літературі воно розглядається в контексті економічних, екологічних, соціальних і політичних підходів, що підкреслює його міждисциплінарний характер.

З погляду економічної науки, стійкість часто асоціюється з поняттями динамічної рівноваги та сталого розвитку. Наприклад, у працях Р. Солоу підкреслюється значення «стійкого стану» як стаціонарного розвитку, за якого економічні системи досягають рівноваги за умови раціонального використання ресурсів [7]. Інші підходи акцентують увагу на понятті «стійке економічне зростання», що передбачає постійний позитивний тренд розвитку за прогнозованими темпами. У цьому контексті поняття «sustainable development» (сталій

розвиток) інтегрує економічну ефективність із соціальною стабільністю та екологічною відповідальністю, формуючи єдиний вектор руху для всіх елементів системи [8, с. 55].

Екологічна наука пропонує іншу перспективу. Стійкість у цьому контексті трактується як здатність екосистем поглинати зміни, зберігати свою функціональність і адаптуватися до нових умов [9]. Важливим є розуміння того, що екосистеми можуть мати кілька рівноважних станів, які досягаються без втрати основних функцій. Цей підхід переноситься на соціально-економічні системи, акцентуючи їх здатність адаптуватися до стресових ситуацій і перетворювати зовнішні виклики на можливості для розвитку.

У площині державного управління поняття стійкості розширюється й охоплює здатність системи витримувати негативні впливи, не втрачаючи своєї структури та функцій. Стійкість розглядається як стан матеріальної субстанції, який забезпечує стабільний рух і розвиток, тоді як нестійкі форми швидко руйнуються через деструктивний вплив зовнішніх чи внутрішніх чинників.

Особливий акцент у сучасних дослідженнях зроблено на інституціональній стійкості, яка визначається як базовий стан для інституційних змін. Вона характеризується тим, що за наявного балансу сил та контрактних відносин гравці не мають стимулів до зміни чинних правил. Проте, як зазначав Д. Норт, зовнішні шоки або внутрішні стимули можуть порушити цей стан, провокуючи як конструктивні трансформації, так і деградаційні явища, відомі як інституційні пастки, котрі стають основою для виникнення неефективних, але стабільних інституцій, що ускладнюють розвиток системи [8, с. 56].

Соціально-економічні системи з високим рівнем стійкості демонструють здатність не лише відновлюватися після криз, а й активно перебудовувати свої інституції, аби відповідати новим умовам. Такий адаптивний підхід формує концепцію стійкості, яка, з одного боку, передбачає здатність системи протидіяти кризам, а з іншого – вимагає від неї розвитку та трансформації. У таких країнах, як Велика Британія, Франція чи Польща, концепція стійкості має свої специфічні інтерпретації, однак усі вони підкреслюють необхідність структурної та функціональної стабільності в кризових умовах.

Еволюція поняття стійкості свідчить про його актуальність у сучасному світі. Інтеграція економічних, екологічних і соціальних підходів дозволяє створювати багатовимірні механізми, здатні ефективно реагувати на виклики

сьогодення. У цьому контексті національна стійкість стає ключовим індикатором здатності держави зберігати стабільність, сприяти розвитку та планувати довгострокову перспективу. Характеристику основних сфер забезпечення національної стійкості наведено в таблиці 1.

Сучасний механізм національної стійкості базується на багаторівневій системі інституцій, які забезпечують функціонування ключових процесів в умовах динамічних внутрішніх і зовнішніх змін. Цей механізм формується як інтегрована мережа організацій, що охоплює державні, приватні, громадські та змішані структури, які спільно працюють над забезпеченням стійкості країни в різних сферах.

Національна інфраструктура інституціональної стійкості має багаторівневу організацію, що включає центральний, регіональний, місцевий рівні, а також рівень міжсекторальної взаємодії. На центральному рівні діють ключові державні інституції, які відповідають за формування стратегічних цілей, розроблення політик та нормативно-правову базу. До їхніх функцій входить визначення загального напрямку розвитку, реагування на виклики та координація діяльності інших рівнів управління.

На регіональному та місцевому рівнях інституційна система має адаптивний характер. Вона спрямована на врахування особливостей територій та забезпечення оперативного реагування на локальні виклики. Регіональні інституції виступають посередниками між центральною владою та місцевими громадами, забезпечуючи ефективну передачу ресурсів, інформації та управлінських рішень. Локальні інституції у свою чергу забезпечують безпосереднє виконання програм та проєктів, взаємодіючи із громадськістю та приватним сектором.

Особливу роль відіграє міжсекторальна взаємодія, яка забезпечує включення приватних і громадських організацій у загальну систему стійкості. Приватний сектор сприяє технологічному розвитку, інноваціям та ресурсному забезпеченню, тоді як громадські організації створюють соціальний капітал і забезпечують довіру між різними групами населення. Спільні дії цих секторів дозволяють системі не лише протистояти кризам, а й створювати умови для сталого розвитку.

Функціонування інституціональної інфраструктури стійкості залежить від системи правового регулювання, яка визначає механізми співпраці та розподілу відповідальності між різними рівнями управління та секторами. Це включає прийняття законів, розроблення стратегій і стандартів, а також забезпечення

Основні сфери забезпечення національної стійкості

Зміст	Характеристика
<i>Економічна сфера</i>	
Передбачає створення умов для стабільного економічного розвитку, що базується на раціональному використанні ресурсів, підтримці макроекономічної стабільності та ефективному функціонуванні ринкових механізмів	Включає здатність протистояти фінансовим кризам, забезпечувати сталість державних фінансів і сприяти інноваційному розвитку. Ключовим аспектом є наявність механізмів, які дозволяють мінімізувати вплив зовнішніх економічних криз та зберігати економічну активність
<i>Екологічна сфера</i>	
Пов'язана зі збереженням природного середовища, раціональним використанням природних ресурсів та мінімізацією екологічних ризиків	Забезпечується через баланс між потребами суспільства та можливостями екосистеми. Передбачає захист біорізноманіття, боротьбу зі зміною клімату та зниження техногенного навантаження на природу
<i>Технологічна сфера</i>	
Полягає в здатності держави інтегрувати передові технології в усі сфери життя, забезпечуючи технічну автономію та безпеку	Охоплює розвиток наукових досліджень, підтримку інноваційної діяльності, зміцнення кібербезпеки та управління ризиками, пов'язаними з новітніми технологіями. Є ключовим фактором конкурентоспроможності держави на міжнародній арені
<i>Геополітична сфера</i>	
Визначається здатністю держави забезпечувати свою територіальну цілісність, суверенітет та політичну незалежність у контексті міжнародних відносин	Включає ефективну зовнішню політику, зміцнення обороноздатності, участь у міжнародних організаціях і побудову стратегічних партнерств. Основна мета – уникнення загроз із боку зовнішніх суб'єктів і формування безпечного міжнародного середовища для розвитку країни
<i>Сфера суспільних відносин</i>	
Охоплює здатність суспільства до внутрішньої згуртованості, соціальної стабільності та адаптації до змін	Включає розвиток демократичних інститутів, забезпечення прав і свобод громадян, зниження рівня нерівності та конфліктності в суспільстві

Джерело: узагальнено автором на основі [10]

ресурсної бази для реалізації відповідних ініціатив.

Крім того, важливим елементом є інструменти контролю та моніторингу, які дозволяють оцінювати ефективність функціонування інституцій та вчасно вносити корективи. Це забезпечує не лише стабільність системи, але і її здатність адаптуватися до змін.

Усі розглянуті компоненти створюють основу для побудови системи, здатної забезпечувати розвиток, адаптивність і безпеку навіть у найскладніших умовах. Досвід країн, які вже досягли високого рівня національної стійкості, як-от США, Велика Британія, Ізраїль і Канада, свідчить про те, що ключем до ефективності є комплексний підхід.

У Великій Британії особливу увагу приділено питанням розподілу повноважень між державними органами та їх взаємодії на основі Національного реєстру ризиків [11]. Цей документ не лише визначає основні загрози, але й забезпечує систематичний перегляд і актуалізацію планів реагування. Зокрема, регламентується порядок дій у надзвичайних ситуаціях,

включно з евакуацією населення та відновленням постраждалих територій. Активне інформування громадян на кожному етапі кризової ситуації дозволяє забезпечити їх готовність і знизити рівень паніки.

У Британії також упроваджено секторальні плани стійкості, які оцінюють ризики для критичної інфраструктури, а саме енергетики, комунікацій, водопостачання і транспорту. На місцевому рівні функціонують так звані локальні форуми стійкості (local resilience forums) – платформи для взаємодії між державними, приватними та громадськими структурами, які забезпечують постійне оцінювання загроз, розроблення планів реагування та локалізації наслідків. Ці форуми зазвичай мають рекомендаційний характер, але їх практичну користь доведено багаторічним досвідом.

У США акцентовано на створенні культури стійкості. Федеральне агентство з управління надзвичайними ситуаціями (FEMA), яке входить до Департаменту внутрішньої безпеки, формує механізми страхування та планування

на випадок надзвичайних ситуацій, а також проводить навчання і підвищує обізнаність населення. Особливу увагу приділено захисту критичної інфраструктури через співпрацю державних органів із приватним сектором. Наприклад, надання грантів на впровадження заходів стійкості дозволяє інтегрувати бізнес у загальнонаціональну систему безпеки [10, с. 19-20].

В Ізраїлі унікальність підходу до національної стійкості зумовлена багаторічним досвідом боротьби з терористичними загрозами. Тут створено вискоелективні механізми координації між розвідувальними службами, правоохоронними органами та громадянським суспільством. Громадські організації активно залучаються до роз'яснювальної роботи серед населення, організації тренінгів і створення платформ для обміну інформацією про загрози.

Канада та Швеція мають інтегрований підхід до захисту критичної інфраструктури. Їхній досвід демонструє, як об'єднання зусиль наукових установ, громадських організацій і бізнесу може забезпечити інноваційні рішення у сфері реагування на надзвичайні ситуації.

Практика місцевих громад у країнах, зокрема у Великій Британії, доводить, що участь громадян у забезпеченні стійкості значно підвищує загальний рівень захисту. Стратегічні засади стійкості громади рекомендують населенню використовувати наявні навички та ресурси для підготовки до кризових ситуацій. Громади спільно з місцевими органами влади не лише адаптують свої знання до умов небезпеки, але й допомагають впроваджувати локальні плани реагування.

На особливу увагу заслуговують програми громадської участі у США, як-от «Щось побачив – повідом» та «Сусідський дозор». Вони сприяють створенню середовища довіри між населенням і правоохоронними органами. Подібні програми також дозволяють формувати антитерористичну культуру, що знижує вразливість суспільства до кризових ситуацій [10, с. 19–20].

Досвід цих країн доводить, що ефективний інституціональний механізм національної стійкості базується на інтеграції, прозорості, партнерстві та постійному оновленні систем управління. Імплементация таких практик в Україні може стати потужним рушієм у розбудові національної стійкості, здатної протистояти сучасним викликам [12].

Перспективи вдосконалення національного механізму стійкості України значною мірою залежать від готовності інституцій адаптуватися до динамічних викликів та гібридних

загроз сучасності. Насамперед в Україні необхідно створити чітку, системну стратегію розбудови стійкості, яка враховуватиме найкращі світові практики та особливості внутрішньої ситуації. Цей процес слід побудувати навколо ключових принципів: передбачення, гнучкості, інтеграції та залучення широкого спектра суб'єктів.

Одним із кроків, який може стати важливим етапом у цьому напрямі, є створення Національного реєстру загроз, подібного до британської моделі. Цей інструмент дозволить систематизувати інформацію про потенційні ризики – від природних катастроф до кіберзагроз і гібридних атак, визначивши їх імовірність та можливі наслідки. Ведення такого реєстру доречно доручити Раді національної безпеки й оборони України (РНБО), яка вже має інфраструктуру для аналізу інформації, зокрема Головний ситуаційний центр.

Реформа сектору безпеки й оборони також є ключовим складником національної стійкості. Її проведення має ґрунтуватися на результатах комплексного огляду, спрямованого на посилення спроможностей у прогнозуванні загроз, особливо гібридного характеру. Для цього потрібне вдосконалення механізмів взаємодії розвідувальних, контррозвідувальних і правоохоронних органів, зокрема через створення розвідувального співтовариства, яке інтегрує всі відповідні інституції для обміну інформацією та координації дій [13].

Захист критичної інфраструктури, особливо в умовах зростання кіберзагроз, має стати пріоритетом. В Україні варто розробити інструменти оцінювання ризиків для критичних об'єктів енергетики, транспорту, зв'язку й водопостачання, а також розробити плани захисту та відновлення таких об'єктів у випадку атак. Для цього необхідна не лише координація між державою і приватними компаніями, а й активне залучення громадськості.

Важливим кроком є вдосконалення каналів комунікації між владою та населенням. Інформування громадян про потенційні загрози й алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях має відбуватися систематично, з використанням сучасних технологій. Варто врахувати досвід Великої Британії, де національні та місцеві форуми сприяють діалогу між органами влади, громадами та громадськими організаціями. В Україні такий формат може забезпечити не лише підвищення рівня обізнаності, а й залучення громадян до прийняття рішень [14].

Значну увагу потрібно приділити формуванню культури готовності до ризиків. Це передбачає впровадження освітніх програм, тренінгів і симуляцій для населення, підви-

щення рівня індивідуальної стійкості громадян та громад. Програми, подібні до американських ініціатив типу «Сусідський дозор» або «Щось побачив – повідом», можуть стати основою для посилення співпраці громадськості з правоохоронними органами.

Розвиток механізмів залучення громадянського суспільства до питань національної безпеки є ще одним важливим напрямом. В Україні є потенціал для створення форматів співпраці між державою, неурядовими організаціями та громадянами для розбудови стійкості на різних рівнях. Це може включати створення волонтерських загонів, участь громадян у плануванні заходів безпеки та співпраці з медіа для роз'яснювальної роботи [15].

Нарешті, наукове забезпечення процесу є основою успішної адаптації. Дослідження у сфері стійкості мають сприяти розробленню нових підходів до прогнозування загроз, управління ризиками та посилення інституційної гнучкості. Лише за умови інтеграції найкращих світових практик і глибокого аналізу українського контексту в країні можна створити ефективну систему стійкості, здатну протистояти сучасним викликам.

Висновки. Національна стійкість є комплексним поняттям, яке відображає здатність держави та суспільства адаптуватися до динамічних змін і протистояти різноманітним викликам, зокрема гібридного характеру. У сучасних інституціональних підходах вона розглядається як інтеграція функцій державного управління, участі громадянського суспільства та забезпечення співпраці між усіма зацікавленими сторонами. Основними принципами формування національної стійкості є прогнозування загроз, їх упередження, інтеграція зусиль і гнучкість у реагуванні.

Дослідження світового досвіду виявило низку ефективних практик, які можуть бути адаптовані до українського контексту, зокрема впровадження Національного реєстру загроз, що дозволяє систематизувати ризики, створення розвідувального співтовариства для посилення міжвідомчої координації, а також використання механізмів громадського залучення в питаннях національної безпеки. Ефективними також є заходи з підвищення готовності до надзвичайних ситуацій, включаючи регулярні тренування, налагодження комунікації з населенням і розвиток культури стійкості.

Перспективи вдосконалення національного механізму стійкості України полягають у підвищенні ефективності інституцій через модернізацію їхньої структури, розширення їх функціональної адаптивності та залучення

новітніх технологій. Необхідно розробити науково обґрунтовану стратегію, яка би включала оновлення підходів до управління критичною інфраструктурою, впровадження нових форматів співпраці між державою та громадянським суспільством, а також посилення комунікаційного потенціалу.

Отже, для України ключовими завданнями є формування інтегрованої системи стійкості, яка базуватиметься на сучасних підходах до управління загрозами, ефективному використанні ресурсів та активному залученні громадян. Упровадження таких заходів сприятиме посиленню безпеки та здатності держави адаптуватися до нових викликів, забезпечуючи її стабільний розвиток навіть у найскладніших умовах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Masik G. Economic resilience: The case of Poland and Certain European regions. *Geographia Polonica*. 2016. № 89(4). P. 457–471. DOI: <https://doi.org/10.7163/GPol.0068>
2. Cetin S., Turan E., Hamsiogly O. The Phenomenon of Corruption in Public Administration. *3rd International Congress of Political, Economic and Social Studies*. 2019. Vol. 9(11). P. 62–76. URL: https://www.researchgate.net/publication/333450697_The_Phenomenon_of_Corruption_in_Public_Administration
3. Khan A. H. Administrative Efficiency and Effectiveness with the Application of E-Government: A Study on Bangladesh Public Administration. *User Centric E-Government*. 2018. P. 105–116. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-319-59442-2_6.
4. Kuznyetsova A., Tiutiunyk I., Panimash Y., Zsolt Z., Zsolt P. Management of Innovations in Public Administration: Strategies to Prevent the Participation of Financial Intermediaries in Shadow Operations. *Marketing and Management of Innovations*. 2022. Vol. 3. P. 125–138. DOI: <https://doi.org/10.21272/mmi.2022.3-11>
5. Фоменко О. П. Інституціональний зміст та методологічний потенціал понять «середовище», «інфраструктура» та «механізм» публічно-приватного партнерства. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 5. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.51.2017.149608>
6. Резнікова О. О. Розудова національної стійкості: концептуальні підходи, передові світові практики. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2023. 21 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-11/roa_presentation_niss_v01.pdf
7. Прямухіна Н. В. Міждисциплінарна природа стійкості розвитку та ефективності управління на рівні регіональних соціально-економічних систем. *INTERCONF*. 2020. № 2(38). С. 487–499. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/7510>
8. Масик М. З., Клименко О. В. Теоретичні основи дослідження проблем інституціональної стійкості у міждисциплінарному дискурсі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адмі-*

ністрування. 2022. Т. 33(72). № 5. С. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.5/09>

9. Mayunga J. Understanding and applying the concept of community disaster resilience: A capital-based approach. *Summer Academy for Social Vulnerability and Resilience Building*. 2007. P. 1–16. URL: <http://surl.li/fqxbxk>

10. Резнікова О. О. Механізми забезпечення стійкості держави у сфері національної безпеки. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3–4. С. 15–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2018_3-4_4

11. Preparation and planning for emergencies. *The Resilience Capabilities Programme*. UK Cabinet Office. URL: <https://www.gov.uk/guidance/preparation-and-planning-for-emergencies-the-capabilities-programme#history>

12. Vavrek R. Efficiency and inefficiency of Public Administration. *Journal of Economic Development, Environment and People*. 2018. Vol. 7(1). P. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.26458/jedep.v7i1.569>

13. Manzoor A. A Look at Efficiency in Public Administration: Past and Future. *SAGE Open*. 2014. P. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.1177/2158244014564936>

14. DeCanio S. Efficiency, Legitimacy, and the Administrative State. *Social Philosophy and Policy*. 2021. Vol. 38(1). P. 198–219. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0265052521000285>

15. Blikhar V., Syrovackyi V., Vinichuk M., Kashchuk M. Institutional Legal Basis of Counteraction Corruption: Experience of the European Union and Ukraine. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 2(43). P. 365–372. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3757>